

Tartu maakonnas Elva vallas Kübaramäe kinnistu (registriosa nr 4662104, katastritunnus 33101:003:0619) eraldisel 3 kavandatud aegjärgse raie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes OÜ Landekeri volitatud esindaja Raido Tammiku (edaspidi *esindaja*) 22.05.2024 esitatud metsateatisest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 81, metsaseaduse § 41 lõige 81 ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Jätta algatamata Tartu maakonnas Elva vallas Kübaramäe kinnistu eraldisel 3 kavandatud aegjärgse raie keskkonnamõjude hindamine (KMH).

1.2. Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded.

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. Esindaja esitas 22.05.2024 Keskkonnaametile metsateatise, millega kavandab Kübaramäe kinnistu eraldisel 3 (0,73 ha) aegjärgset raiet hinnangulise raiemahuga 90 tm. metsateatis on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris numbriga 50001013892.

Eesti looduse infosüsteemi EELIS (edaspidi EELIS) andmetel asub eraldis Keeri-Karijärve looduskaitseala Keeri-Karijärve piiranguvööndis ja ühtlasi Natura 2000 võrgustikku kuuluval Keeri-Karijärve loodusosal.

2.2. Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust ja asjaomase asutuse seisukohast (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lõikes 2 sätestatud tähtajast.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Aegjärkset raiet kavandatakse eraldisel 3 (0,73 ha) hinnangulise raie mahuga 90 tm.

Aegjärkse raie korral raiutakse antud juhul I järguga (täius enne raiet on 63%) raielangilt ühe aasta jooksul puud kuni seadusega lubatud puistu täiuseni (30% täius). Aegjärkse raie eesmärgiks on metsa uuendamine, uue metsapõlve looduslikule tekkele tingimuste loomise ja kaasaaitamisega.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Kübaramäe kinnistu asub Tartu maakonnas Elva vallas. Kavandatud raied jäävad alale, kus kehtib Elva valla üldplaneering¹, mis on kehtestatud Elva Vallavolikogu 06.05.2024 otsusega nr 121. Üldplaneeringuga alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud raie käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja¹ §-s 19 sätestatuga.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raie töödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raie töödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raie töid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

¹ <https://www.elva.ee/elukeskkond-ehitus-ja-teed/planeerimine-ja-ehitus/uldplaneering>.

3.1.8. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Kübaramäe kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, maaüksus asub hajaasustuspäikonnas. Raiega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raieaalal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Raieks kavandatud eraldis asub jänesekapsa-kõdusoo kasvukohatüübis ja eraldisel kasvab küps männi enamusega puistu.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud raie otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus kavandatav raie läbi viiakse. Raielangiga piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raie kavandatakse metsamaastikus, alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Kavandatud raie jääb Keeri-Karijärve looduskaitseala Keeri-Karijärve piiranguvööndisse. Keeri-Karijärve looduskaitseala kaitse-eesmärgid on loetletud Keeri-Karijärve looduskaitseala kaitse-eeskirjas². Tingimused metsa majandamisele piiranguvööndis on sätestatud kaitse-eeskirja §-s 15.

Keeri-Karijärve looduskaitseala hõlmab täielikult Natura 2000 võrgustikku kuuluvat Keeri-Karijärve loodusala.

EELIS-e andmetel piirneb kavandatud aegjärgne raie loodusdirektiivi elupaigatüübiga siirdesood ja õõtsiksood (7140).

Kultuuriväärtusi raieaalal ei leidu.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas

² Vabariigi Valitsuse 28.02.2006 määrus nr 58, <https://www.riigiteataja.ee/akt/105072023057>.

ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud metsaseaduse §-s 35. Kavandatud raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatavate raiete keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud raiete mõju keskkonnaelementidele:

Vesi – kavandatud raie veekogusid ei mõjutata, mõju veerežiimile ei ole oluline.

Välisõhk ja kliima - kavandaval raiel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksik raie eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus - kavandatud raie ei mõjuta maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele – kavandatud raiealal ei ole neid elemente ja kavandatud raie neid ei mõjuta. Raietööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liikluskorrumus. Raietööde mõju on lokaalne ja elanikkonda oluliselt ei mõjuta.

Raie teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raie on lühiajalise mõjuga tegevus, kestusega umbes üks nädal.

Piiriülest mõju kavandatava tegevusega ei kaasne.

3.3.1. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1. Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Eelpool nimetatud raie on kavandatud Keeri-Karijärve looduslal. Ala kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Keeri-Karijärve loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi³ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

³Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätteid (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁴ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Kavandatud aegjärgse raie käigus raiutakse puid hajali üle raiealangi puistu täiuseni 30%.

Aegjärgse raie järel säilib 30% täiusega puistu ja metsamaastik ei killustu, vana metsa osakaal piirkonnas ei lange, ei toimu piiranguvööndi metsade vanuselise struktuuri nihkumist nooremate metsade suunas, maastikuilme ei muutu.

Seega ei ole kavandataval raiel olulist mõju Keeri-Karijärve loodusala kaitse-eesmärkidele. Raie käigus pinnase kahjustamist saab vältida, kui teostada raietöid külmunud pinnasega.

Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud keskkonnaministri 27.12.2006 määrusega nr 88 „Metsa majandamise eeskiri“.

Kuna kavandatud raiealal ega mõjualas (30 m servadest⁵) ei asu EELIS-e andmetel Keeri-Karijärve loodusala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaiku ega liikide elupaiku, siis kavandatud raie Keeri-Karijärve loodusala kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatav raie ei mõjuta ebasoodsalt Keeri-Karijärve loodusala kaitse-eesmärke ega terviklikkust.

3.3.1.3. Mõju kaitstavale loodusobjektile

Raie on kavandatud Keeri-Karijärve looduskaitseala Keeri-Karijärve piiranguvööndisse. Mõju looduskaitseala kaitse eesmärkidele, mis kattuvad Keeri-Karijärve loodusala kaitse eesmärkidega, on käsitletud peatükis 3.3.1.2.

EELIS-e andmetel on kavandatud raiega piirneval alal registreeritud loodusdirektiivi elupaigatüüp siirdesood ja õõtsiksood (7140). Kavandatud aegjärgne raie asub väljaspool loodusdirektiivi elupaigatüüpi ega mõjuta registreeritud elupaika.

Piiranguvööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine. Kavandatud aegjärksel raiel puudub oluline mõju piiranguvööndi kaitse-eesmärgiks seatud elustiku mitmekesisuse säilitamisele. Elustiku mitmekesisust aitab säilitada, kui raie tegemisel jäetakse raielangile hektari kohta alles vähemalt 20 tihumeetrit puid, mida ei koristata ja mis jäävad metsa alatiseks. Säilikpuud võib välja valida juba enne aegjärgse raie I järgu tegemist.

Kavandatud raiealal ei esine EELIS-e andmetel muid Keeri-Karijärve looduskaitseala kaitse-eesmärgiks olevaid väärtusi, mida raie mõjutaks.

3.3.2. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Raie on kooskõlas üldplaneeringuga, Keeri-Karijärve looduskaitseala kaitse-eeskirjaga, looduskaitse- ja metsaseadusega ning eelduslikult olulist mõju ei ole.

⁴ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

⁵ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine“.

3.3.3. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raiete puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Kaitse-eeskirja § 15 punkti 3 alusel on piiranguvööndis keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnasel.

Looduskaitseseaduse § 55-st tulenevalt on raiete tegemisel tingimuseks ajaline piirang teostada tööd väljaspool lindude pesitsusaega.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks

3.4. Eelhinnangu järeldus

Kavandatud aegjärksel raiel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud, rakendades projekti osana looduskaitseseaduse § 55 tulenevaid tööde tegemisel kohustuseks võetud meetmeid. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Keeri-Karijärve loodusale, mis kuulub Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja ala terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitseõuetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Asjaomased asutused on loetletud KeHJS §-s 2³. Eelhindamise otsus avaldatakse Avalikes Teadaannetes.

Eelhinnangu koostaja:

Priit Pääslane

metsahoiu vanemspetsialist

Keskkonnaameti metsaosakond